

महैश्वर्यब्रह्मवर्णब्राह्मणादिधर्म उत्तममैश्वर्यब्राह्ममैश्वर्यनिवर्ततेचकथं अयमर्थः सर्वाश्वलोकानामोतिसर्वाश्वकामान्यस्तमालानमनुविद्यविजानातीत्यात्मसाक्षात्कारफलमैश्वर्यमंतवच्चेत्कर्मफलाविशेषः नचपुनरावर्ततइतिश्रुतिव्याकोपश्च अनंतंचेत् अस्थूलमनणुइत्यादिनिर्विशेषब्रह्मप्रतिपादकश्रुतिविरोधः निर्विशेषसविशेषयोर्ब्रह्मणोःसमसत्ताकत्वायोगादिति ॥ ३१ ॥ प्रवर्ततेचेष्टांकुर्वेति कोतयामीत्यर्थः शाश्वतोब्रह्मभूत्वेतिशेषः किंफलंशाश्वतत्वप्रापकज्ञानंयज्ञादिफलं ॥ ३२ ॥ कर्मणायज्ञादिना ज्ञानेनउपास्या फलंविद्याख्यं ॥ ३३ ॥ इतिशांति०मो०नै०आ०एकोनाशीत्यधिकद्विंश

ऐश्वर्यैवमहद्ब्रह्मवर्णकस्मिन्नतिष्ठितं ॥ निवर्ततेचापिपुनःकथमैश्वर्यमुत्तमं ॥ ३१ ॥ कस्माद्भूतानिजीवंतिप्रवर्ततेयथापुनः ॥ किंवाफलंपरंप्राप्यजीवस्तिष्ठतिशाश्वतः ॥ ३२ ॥ केनवाकर्मणाशक्यमथज्ञानेनकेनवा ॥ तदवाप्तुंफलंविप्रतन्मेव्याख्यातुमर्हसि ॥ ३३ ॥ इतोदमुक्तःसमुनिस्तदानींप्रत्याहयत्तच्छृणुराजसिंह ॥ मयोच्यमानंपुरुषर्षभत्वमनन्यचित्तःसहस्रोदरीयैः ॥ ३४ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशांतिपर्वणिमोक्षधर्मपर्वणिचतुर्विंशतीनाशीत्यधिकद्विंशततमोऽध्यायः ॥ २७९ ॥ ॥ ३५ ॥ उशनोवाच नमस्तस्मैभगवतेदेवायप्रभविष्णवे ॥ यस्यपृथ्वीतलंतातसाकाशंबाहुगोचरः ॥ १ ॥ मूर्धायस्यत्वनंतंचस्थानंदानवसत्तम ॥ तस्याहंतेप्रवक्ष्यामिविष्णोर्माहात्म्यमुत्तमं ॥ २ ॥ तयोःसंवदतोरेवमाजगाममहामुनिः ॥ सनत्कुमारोधर्मात्मासंशयच्छेदनायवै ॥ ३ ॥ संपूजितोऽसुरेन्द्रेणमुनिनोशनसातथा ॥ निषसादासनेराजन्महार्हमुनिपुंगवः ॥ ४ ॥ तमासीनंमहाप्रज्ञमुशनावाक्यमब्रवीत् ॥ ब्रह्मस्मैदानवेंद्रायविष्णोर्माहात्म्यमुत्तमं ॥ ५ ॥ सनत्कुमारस्तुततःश्रुत्वाप्राहवचोर्थवत् ॥ विष्णोर्माहात्म्यसंयुक्तंदानवेंद्रायधीमते ॥ ६ ॥ शृणुसर्वमिदंदैत्यविष्णोर्माहात्म्यमुत्तमं ॥ विष्णौजगत्स्थितंसर्वमितिविद्विपरंतप ॥ ७ ॥ सृजत्येषमहाबाहोभूतग्रामंचराचरं ॥ एषचाक्षिपतेकालेकालेविस्तृजतेपुनः ॥ ८ ॥ अस्मिन्गच्छंतिविलयमस्माच्चप्रभवंत्युत ॥ नैषज्ञानवताशक्यस्तपसानैवचेज्यया ॥ संप्राप्तुमिंद्रियाणांतुसंयमेनैवशक्यते ॥ ९ ॥

ततमोऽध्यायः ॥ २७९ ॥ ॥ ३५ ॥ दुर्वहंप्रभारनिर्बोद्धुरिशरणीकरोति नमइति तलंअधोभागः साकाशंआकाशसहितंसर्वउपरितनं बाहुगोचरोमध्यस्थमित्यर्थः ॥ १ ॥ अनंतंस्थानंमोक्षः ॥ २ ॥ विष्णवनुग्रहमाह तयोरिति ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ माहात्म्यंमहांश्वासौआत्माचतस्यभावः विष्णोर्जगन्मादिकर्तृत्वंप्रत्यमभिन्यत्वंचशृणु उत्तमंतच्छृणुस्यमोक्षदत्त्वात् तदेवाह विष्णौजगत्कनकेकुंडलमिवस्थितंविद्वि चेतनाचेतनंसर्वविष्णुरेवेत्यर्थः ॥ ७ ॥ एतदेवव्युत्पादयति सृजतीति ॥ ८ ॥ निमित्तत्वमुक्त्वाउपादानत्वमाहार्धेन अस्मिन्निति कार्ययत्रलीयेतयतश्चोद्भवतितदुपादानमित्यर्थः एवमभिन्ननिमित्तोपादानत्वलक्षणंजगत्कारणत्वंविष्णोरुक्तंतस्यदुर्ज्ञेयत्वमाह नेति संयमेनयोगेन ॥ ९ ॥